

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Przygotowany plan pracy jest efektem analizy dotychczasowych wyników działalności PIP, uwag i zaleceń Rady Ochrony Pracy oraz komisji sejmowych (w szczególności Komisji do Spraw Kontroli Państwowej), a także propozycji zgłoszonych przez związki zawodowe i organizacje pracodawców, ministerstwa i urzędy centralne, organa nadzoru i kontroli warunków pracy oraz inne instytucje zajmujące się problematyką ochrony pracy, w tym placówki naukowo-badawcze (w szczególności Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy). W *Programie* uwzględniono również wnioski wynikające z *Oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w 2008 r.* przygotowanej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a także wskazania *wspólnotowej strategii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2007 - 2012.*

Zakłada się, że w 2010 roku Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadzi łącznie ok. **90 tys. kontroli**, spośród których średnio **15%** zostanie przeznaczonych na wykonanie niżej przedstawionego **planu zadań koordynowanych centralnie** (tj. przez Główny Inspektorat Pracy). Będzie on realizowany według jednolitych zasad, co umożliwi uzyskanie porównywalnych danych, służących określeniu dalszych niezbędnych działań w konkretnych obszarach ochrony pracy.

W ogólnej liczbie kontroli co roku znaczący udział – ok. **1/3** - ma rozpoznawanie zasadności **skarg pracowniczych**, a także realizacja różnorodnych **zadań wynikających bezpośrednio z zapisów ustawowych** (zadania te zostały omówione w dalszej części *Programu*, a szczegółowo wymienia je załącznik nr 1) – **również 1/3**. Na realizację **zadań własnych, związanych ze specyfiką regionalną**, okręgowe inspektoraty pracy przeznaczą zatem ok. **18%** ogółu kontroli.

Przyjęto ponadto, że w 2010 roku różnorodnymi **działaniami prewencyjnymi objętych zostanie łącznie ok. 36 tys. podmiotów**, w tym: pracodawców, przedsiębiorców (w rozumieniu art. 13 ustawy o PIP), rolników indywidualnych, pracowników młodocianych, studentów i uczniów. Realizacja tych działań w formie kampanii, programów, konkursów i ogólnie rozumianego doradztwa będzie opierać się na współpracy z partnerami społecznymi, organami nadzoru nad warunkami

pracy, organami administracji państwowej, organami samorządowymi, placówkami naukowo-badawczymi, innymi organizacjami działającymi w sferze ochrony pracy oraz mediami.

Podstawową przesłanką programu zadań prewencyjno – kontrolnych PIP jest **dążenie do znacznego, tj. o 25%, obniżenia wskaźnika wypadków przy pracy w ciągu najbliższych 3 lat**, czyli do 2012 r. (zgodnie z założeniami *wspólnotowej strategii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy*), a także **uzyskanie wyraźnej i trwałej (potwierdzonej rekontrolami) poprawy stanu praworządności w stosunkach pracy.**

Cele te będą osiągnęte w szczególności poprzez:

optymalne wykonanie zadań przewidzianych w harmonogramie centralnym;
umiejętny dobór przez poszczególne okręgowe inspektoraty pracy własnych zadań prewencyjno – kontrolnych wynikających ze specyfiki lokalnej i potrzeb w sferze ochrony pracy na terenie objętym ich właściwością miejscową;
optymalne wykorzystanie wszystkich dostępnych środków prawnych także w trakcie tzw. kontroli rutynowych;
konsekwentne rekontrole u pracodawców dopuszczających się naruszeń prawa i nie wykazujących się odpowiednimi działaniami na rzecz poprawy poziomu ochrony zdrowia pracowników i przestrzegania ich uprawnień.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że szczegółowy plan zadań prewencyjno-kontrolnych **ustalony został w drodze indywidualnych konsultacji z Okręgowymi Inspektorami Pracy**, stąd też poziom jego realizacji będzie miał zasadniczy wpływ na ocenę działalności okręgowych inspektoratów i ich kierownictw.

PROGRAM DŁUGOFALOWY – ZADANIA PREWENCYJNO-KONTROLNE na lata 2010-2012
--

Wieloletni program działania PIP uwzględnia **następujące zadania:**

I. Budownictwo:

1. Kontrole prac budowlanych i rozbiórkowych

2. Kontrole dot. budowy i remontów dróg

Zakres kontroli obejmie wszystkie zagrożenia występujące na placu budowy.

Kontrolom (w tym również krótkim) podlegać będą w szczególności małe przedsiębiorstwa, w których występują największe problemy w sferze bezpieczeństwa pracy. Kontrole będą konsekwentnie powtarzane u pracodawców lekceważących obowiązki w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków pracy.

W odniesieniu do bardzo dużych inwestycji, na których mogą wystąpić istotne zagrożenia życia lub zdrowia pracowników, prowadzony będzie przez okręgowe inspektoraty pracy stały monitoring.

3. Nadzór inwestycji związanych z EURO 2012

Nadzorowane będą wytypowane inwestycje realizowane z myślą o Mistrzostwach Europy w Piłce Nożnej w roku 2012, a w szczególności:

wymienione w rozporządzeniu w sprawie wykazu przedsięwzięć EURO 2012;

związane z budową i/lub przebudową obiektów – centrów pobytowych i treningowych.

4. Kampania informacyjno – prewencyjna w budownictwie

Podstawowym celem kampanii jest ograniczenie ryzyka zawodowego przy pracy w budownictwie. Cel ten osiągnąć będzie przez:

upowszechnianie informacji i wytycznych do samodzielnej oceny ryzyka zawodowego, w szczególności dot. przypadków: poślizgnięcia, upadku z wysokości lub wciągnięcia do wykopu,
upowszechnianie dobrych praktyk eliminujących nieprawidłowości i zagrożenia,

zwrócenie uwagi na przygotowanie do pracy w sposób zapewniający bezpieczeństwo jej wykonywania,
zachęcanie pracowników do zmian w zachowaniu na terenie budowy,
zachęcanie pracodawców do działań służących bhp,
konsultacje dla pracodawców zainteresowanych udziałem w programie prewencyjnym.

Podstawowym celem wszystkich zaplanowanych działań prewencyjno – kontrolnych w budownictwie jest obniżenie liczby wypadków o 25% oraz promocja standardów bezpiecznej pracy na budowie.

II. Transport drogowy

1. Kontrole czasu prowadzenia pojazdu, przerw i czasu odpoczynku kierowców

Państwowa Inspekcja Pracy uczestniczy w realizacji *Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców na lata 2009 – 2010.*

Zadania kontrolne objęte *Krajową Strategią* mają na celu zapewnienie przestrzegania obowiązujących przepisów przez kierowców oraz pracodawców (przedsiębiorców) wykonujących przewozy drogowe, a tym samym poprawę warunków pracy i bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Krajowa Strategia Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców realizowana jest przez organy uprawnione do kontroli w tym zakresie, tj. Inspekcję Transportu Drogowego, Policję, Straż Graniczną, Służbę Celną i PIP – w ramach odrębnie opracowanych przez wymienione organy planów działań.

Realizacja zadań kontrolnych objętych *Strategią* podlega obowiązkowi sprawozdawczemu do Komisji Europejskiej w cyklach dwuletnich. Państwowa Inspekcja Pracy obowiązana jest na podstawie wyników kontroli przekazywać do Głównego Inspektora Transportu Drogowego dane będące częścią składową ww. sprawozdania.

2. Kampania prewencyjna: czas pracy a wypadki drogowe

Podstawowym celem kampanii jest ograniczenie wypadków komunikacyjnych związanych z naruszaniem przepisów o czasie pracy, przez:

upowszechnianie wyników analizy okoliczności i przyczyn wypadków komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn dotyczących pracodawców,

uświadamianie pracodawcom konsekwencji prawnych i ekonomicznych wypadków komunikacyjnych, będących skutkiem naruszania przepisów o czasie pracy.

III. Wzmoczony nadzór

Państwowa Inspekcja Pracy kontynuować będzie w latach 2010-2012 intensywne działania kontrolno – nadzorcze w odniesieniu do grupy zakładów charakteryzujących się największym nasileniem zagrożeń. Wieloletnie doświadczenia wskazują, że taka forma oddziaływania na pracodawców sprawdza się i przynosi konkretne efekty w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia zatrudnionych.

Wzmocnionym nadzorem (wyrażającym się m.in. zwiększoną częstotliwością wizyt inspektora pracy w zakładzie) objęte zostaną firmy wytypowane przez poszczególne okręgowe inspektoraty pracy.

PROGRAM ROCZNY – ZADANIA PREWENCYJNO-KONTROLNE na rok 2010

I. Funkcjonowanie ustaw antykryzysowych

1. Kontrole zakładów różnych branż

Działania kontrolno – nadzorcze obejmą przestrzeganie przepisów *ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców*. Celem kontroli będzie sprawdzenie, czy nie dochodzi do naruszenia uprawnień pracowników, obejmowanych rozwiązaniami wynikającymi z ustawy antykryzysowej, jak też ocena funkcjonowania w praktyce ww. przepisów. Ustawa wprowadza regulacje mające umożliwić/ułatwić przedsiębiorcom

funkcjonowanie w warunkach kryzysu ekonomicznego – bez konieczności zwalniania pracowników. Dopuszcza więc możliwość czasowego (do końca 2011 r.) stosowania rozwiązań prawnych ograniczających uprawnienia pracowników.

Kontrole będą prowadzone przede wszystkim u pracodawców znajdujących się w przejściowych trudnościach finansowych oraz u pracodawców, którzy zastosowali na podstawie ustawy wydłużony okres rozliczeniowy, jak również w firmach, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie naruszenia uprawnień pracowników (sygnały medialne oraz zawarte w skargach pracowniczych).

2. Kampania informacyjna związana z wejściem w życie „pakietu antykryzysowego”

Podstawowy cel kampanii to upowszechnianie wiedzy o treści przepisów wynikających z *ustawy o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców* oraz udzielanie porad pracownikom.

II. Wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy

1. Kontrole placówek ochrony zdrowia

Do PIP napływa wciąż wiele skarg dotyczących nieprawidłowości związanych z podwyższeniem wynagrodzeń w zakresie wynikającym z *ustawy z dnia 22.07.2006 r. o przekazaniu środków finansowych świadczeniodawcom na wzrost wynagrodzeń* oraz określonym w art. 59 a *ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej*. Inspektorzy sprawdzają realizację przez świadczeniodawców tych obowiązków, jak również prawidłowość wypłaty wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Kontrolami w zakresie wynikającym z art. 59 a *ustawy o zakładach opieki zdrowotnej* objęte zostaną samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, a w pozostałym zakresie – także inne publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

2. Kontrole zakładów różnych branż

Jak wynika z kontroli PIP przeprowadzonych w I połowie 2009 r., wzrosła liczba przypadków naruszeń przepisów dotyczących ustalania i wypłaty wynagrodzeń oraz innych świadczeń pracowniczych. Co roku niewypłacenie lub nieterminowa wypłata należności jest głównym przedmiotem skarg kierowanych do inspekcji.

Dobierając zakłady do kontroli, PIP skupi się na tych firmach, w których są dokonywane redukcje zatrudnienia lub zmniejszane wynagrodzenia za pracę oraz w których w czasie poprzednich kontroli stwierdzono najwięcej nieprawidłowości.

III. Czas pracy

1. Kontrole placówek ochrony zdrowia

Przepisy o czasie pracy pracowników służby zdrowia – zwłaszcza po zmianach dokonanych w 2007 r. – stwarzają wiele wątpliwości w zakresie ich prawidłowego stosowania. Najwięcej problemów nadal dotyczy dyżurów medycznych i zagadnień z nimi związanych. Wyniki dotychczasowych kontroli wskazują na duży udział nieprawidłowości polegających na niezapewnieniu 11-godzinnego odpoczynku dobowego i nierzetelnym prowadzeniu ewidencji czasu pracy.

Z tego względu wskazane jest przeprowadzenie kontroli respektowania przez tę grupę pracodawców przepisów o czasie pracy. Kontrolą objęte zostaną m. in. kwestie przestrzegania okresów odpoczynku, dni wolnych od pracy oraz przepisów określających stosowanie skróconego czasu pracy w zakładach opieki zdrowotnej.

2. Kontrole zakładów różnych branż

Regulacje dotyczące czasu pracy stanowią szczególnie trudny obszar unormowań prawnych; budzą wiele wątpliwości interpretacyjnych związanych z ich stosowaniem w praktyce. Dotychczasowe wyniki kontroli PIP wskazują ponadto, iż pracodawcy często naruszają ww. przepisy, by ograniczyć w ten sposób koszty pracy.

Działania inspektorów winny więc doprowadzić do istotnej i trwałej poprawy przestrzegania przepisów o czasie pracy w kontrolowanych firmach. Podstawą doboru zakładów do kontroli będzie analiza dotychczasowych wyników nadzoru PIP w tym obszarze (ze szczególnym uwzględnieniem firm, które w poprzednich latach najczęściej naruszały przepisy o czasie pracy), a także sygnałów wynikających ze skarg pracowniczych.

IV. Energetyka

1. Kontrole dużych zakładów różnych branż

Działania kontrolno – nadzorcze PIP w sektorze energetycznym w latach 2001 – 2005, związane z monitorowaniem procesu przekształceń własnościowych, restrukturyzacji i zmian systemowych w aspekcie problematyki ochrony pracy, nie dotyczyły tzw. energetyki przemysłowej eksploatującej elektrociepłownie i ciepłownie lokalne przekształcone z przedsiębiorstw państwowych w spółki prawa handlowego.

Energetyka przemysłowa obejmuje w kraju około 130 elektrociepłowni i ciepłowni będących samodzielnymi podmiotami gospodarczymi pracującymi m.in. na rzecz przemysłu cukrowniczego, chemicznego, szklarskiego, drzewnego, bawełnianego, metalowego, hutniczego, miedziowego, węgla kamiennego, koksowniczego.

Podstawowym celem działań organów inspekcji pracy w tych zakładach będzie rozpoznanie wielkości występujących zagrożeń oraz ich przyczyn i doprowadzenie do poprawy warunków pracy.

2. Kontrole podmiotów wydzielonych w ramach restrukturyzacji elektroenergetycznych spółek zajmujących się przesyłem, rozdziałem i dystrybucją energii elektrycznej (w tym spółek obrotu energią elektryczną)

Procesy dostosowawcze polskiego sektora elektroenergetycznego do polityki energetycznej UE spowodowały utworzenie w 2007 r. podsektora obrotu wydzielonego z podsektora dystrybucji i opartego na samodzielnym podmiotach gospodarczych – spółkach zajmujących się obrotem energią elektryczną.

Z sygnałów, jakie docierają do naszego urzędu wynika, że procesowi przekształceń własnościowych towarzyszyły negatywne zjawiska mające wpływ na poziom warunków pracy, w szczególności polegające na niespełnieniu wymogów przepisów odnoszących się do obiektów i pomieszczeń pracy oraz bezpieczeństwa przy eksploatacji urządzeń technicznych.

Podstawowy cel planowanych kontroli to rozpoznanie skali występujących zagrożeń oraz ich przyczyn i wyegzekwowanie respektowania prawa pracy.

3. Kontrole elektrowni wiatrowych

Obserwowany w naszym kraju dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii, mający doprowadzić do uzyskania znaczącego udziału energii pochodzącej z tych źródeł w bilansie energii pierwotnej, przy wykorzystaniu energetyki wiatrowej, wymaga od Państwowej Inspekcji Pracy podjęcia działań kontrolno – nadzorczych.

Przesłanką realizacji tematu jest sprawdzenie, czy przy eksploatacji elektrowni wiatrowych są przestrzegane przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kompleksowe rozpoznanie rodzaju i skali występujących zagrożeń. Przedmiotem szczególnej uwagi będą też prace serwisowe, remontowe oraz montaż nowych elektrowni wiatrowych.

V. Zarządzanie bezpieczeństwem pracy w małych zakładach (do 50 osób), w których występuje duże nasilenie wypadków przy pracy

1. Kontrole

W toku kontroli inspektorzy ocenią przestrzeganie przez pracodawców przepisów i zasad dotyczących oceny ryzyka zawodowego oraz podejmowanie środków profilaktycznych zmniejszających *ryzyko*, w aspekcie wypadków przy pracy, które miały miejsce w zakładzie.

Do kontroli wybierane będą zakłady - zatrudniające do 50 pracowników - gdzie miały miejsce wypadki przy pracy. Szczególna uwaga zwracana będzie na firmy, w których zdarzenia wypadkowe wykazują cechy powtarzalności.

Dokładnej analizie poddana zostanie zakładowa dokumentacja dot. ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz dokumentacja oceny ryzyka zawodowego opracowana dla zadań, przy których doszło do zdarzenia wypadkowego.

2. Program prewencyjny dla małych firm

Program realizowany będzie we współpracy z organizacjami pracodawców (w tym zwłaszcza ze Związkiem Rzemiosła Polskiego) i obejmie następujące działania:

transfer wiedzy z zakresu bhp (wydawnictwa, Internet, spotkania informacyjne i seminaria w siedzibach OIP oraz w czasie konferencji, targów, wystaw itp.);

pomoc merytoryczną w zakresie praktycznych umiejętności identyfikacji zagrożeń i oceny ryzyka zawodowego,

promocję zakładów, które osiągnęły zdecydowaną poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy.

VI. Kontrole zakładów o potencjalnie wysokim ryzyku poważnej awarii przemysłowej, w tym zakładów z branży naftowej

Celem kontroli będzie sprawdzenie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w ww. zakładach oraz eliminacja stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, prowadząca do podniesienia poziomu bezpieczeństwa pracy.

Działaniami PIP objęte zostaną zakłady, w których niebezpieczne substancje występują w ilościach mniejszych od wielkości progowych, powodujących zaliczenie zakładu do grupy zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej (wg kryteriów Dyrektywy Seveso II, szczegółowo określonych w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładów o dużym ryzyku albo o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii*).

W ramach realizacji tematu inspektorzy odwiedzą te przedsiębiorstwa, w których ilości niebezpiecznych substancji są na tyle znaczące, iż w przypadku awarii (np. dużego wycieku) mogą stworzyć poważne zagrożenie dla pracowników zakładu i/lub wysoki poziom zagrożenia publicznego. W szczególności kontrolom poddane zostaną zakłady stosujące i magazynujące: paliwa płynne, gaz skroplony LPG i inne palne gazy (w tym używane do celów produkcyjnych), amoniak (np. w amoniakalnych instalacjach chłodniczych), chlor (np. przy uzdatnianiu wody) oraz alkohol etylowy (np. w gorzelniach).

VII. Zagrożenia czynnikami chemicznymi i fizycznymi w zakładach branży meblowej oraz produkujących wyroby z włókien poliestrowo – szklanych

1. Kontrole

W trakcie kontroli inspektorzy ustalą, czy i jakie działania podejmują pracodawcy w celu eliminowania (ograniczenia) zagrożeń związanych z występowaniem czynników chemicznych i fizycznych w miejscu pracy oraz ocenią skuteczność tych działań. Efektem powinna być poprawa warunków pracy i uzyskanie właściwego poziomu ochrony zdrowia pracowników.

Do kontroli zostaną wytypowane małe (do 49 pracowników) i średnie (50 - 249 pracowników) zakłady, zarówno nowo powstałe, jak i istniejące od kilku lat, w których występuje narażenie zatrudnionych na czynniki chemiczne i fizyczne, ustalone na podstawie informacji własnych PIP, Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych lub innych źródeł (np. analizy stwierdzonych chorób zawodowych lub ich podejrzeń).

2. Program informacyjno–prewencyjny dla zakładów branży meblowej oraz firm produkujących wyroby z włókien poliestrowo–szklanych

Celem programu jest:

upowszechnianie narzędzi do oceny ryzyka zawodowego związanego z występowaniem czynników chemicznych;

zachęcanie pracodawców do działań służących zmniejszeniu liczby pracowników zatrudnionych w warunkach szkodliwych dla zdrowia,

popularyzacja *dobrych praktyk*.

Temat realizowany będzie z wykorzystaniem wytycznych i materiałów informacyjnych przygotowanych w ramach europejskiej kampanii dot. oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do zagrożeń chemicznych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

VIII. Wymagania zasadnicze i minimalne

1. Kontrole spełniania wymagań minimalnych i zasadniczych dla maszyn do obróbki plastycznej metali

Kontrole będą przeprowadzone w zakładach branży metalowej, w których użytkowane są maszyny do obróbki plastycznej metali (produkcja agd i rtv, pokryć dachowych, przemysł motoryzacyjny, produkcja maszyn rolniczych itp.). Jest to grupa maszyn stwarzających wysokie ryzyko zawodowe.

2. Kontrole spełniania wymagań zasadniczych dla rękawic ochronnych

Rękawice ochronne należą do wyrobów, których szczególnie często dotyczą zastrzeżenia zgłaszane przez inspektorów pracy. Dodatkowo wysoki jest w tej grupie odsetek wyrobów importowanych z państw trzecich. Są one chętnie nabywane przez pracodawców, ze względu na konkurencyjną cenę, ale nie zawsze spełniają postanowienia przepisów i norm. Nie są też poddawane odpowiednim badaniom i certyfikacji.

W szczególności skontrolowane zostaną rękawice mające chronić przed urazami mechanicznymi (przecięciem, przekłuciem, skaleczeniem) oraz przed czynnikami chemicznymi.

3. Działania wspomagające kontrole dot. wymagań zasadniczych i minimalnych

Zasadniczy cel programu to upowszechnianie wśród pracodawców umiejętności oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy związanych z obsługą maszyn i urządzeń technicznych oraz dostosowania ich do wymagań zasadniczych i minimalnych w zakresie bhp.

IX. Program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”

Program realizowany będzie w szkołach ponadgimnazjalnych, obejmując podstawowe zagadnienia prawnej ochrony pracy oraz ogólne zasady bezpieczeństwa w miejscu pracy. Cele programu to:

wprowadzenie do zajęć edukacyjnych w szkołach pojęcia *ryzyka*, w tym związanego z wykonywaniem pracy oraz wiedzy o sposobach jego unikania,

promowanie idei „bezpiecznej pracy” jako standardu w przyszłym życiu zawodowym.

X. Program informacyjno-promocyjny – „Ochrona pracy w rolnictwie indywidualnym”

Adresatami programu, oprócz samych rolników, są także ich rodziny. Działania PIP służą podnoszeniu ogólnego poziomu wiedzy o zagrożeniach przy pracy rolniczej, ich skutkach wypadkowych oraz chorobowych, także w odniesieniu do młodzieży i dzieci mieszkających na wsi.

XI. Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”

Celem programu, adresowanego do mikroprzedsiębiorstw (czyli firm zatrudniających do 9 osób), jest ułatwienie pracodawcom dostosowania zakładu do obowiązujących przepisów bhp – poprzez udostępnienie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz bieżącą merytoryczną pomoc ze strony inspekcji. Przez cały czas realizacji programu pracodawcy będą korzystać z eksperckiej pomocy inspektorów pracy, udzielających im praktycznych wskazówek i porad.

XII. Konkursy promujące pożądane postawy w zakresie ochrony pracy

„Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” (prowadzony na szczeblu OIP oraz centralnym - przez Główny Inspektorat Pracy);

„Bezpieczna piekarnia” (realizowany na szczeblu centralnym w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Międzynarodowe Targi Chleba”);

„Najaktywniejszy zakładowy społeczny inspektor pracy” (organizowany na szczeblu OIP);

„Konkurs dla pracowników młodocianych” (realizowany na szczeblu centralnym w ramach współpracy ze Związkiem Rzemiosła Polskiego);

„**Bezpieczna budowa**” (organizowany na szczeblu OIP);

„**Bezpieczne gospodarstwo rolne**” (realizowany na szczeblu OIP oraz centralnym w ramach współpracy z KRUS);

„**Bezpieczne lato**” (realizowany na szczeblu OIP w ramach współpracy z ZHP).

Inne stałe działania w zakresie promocji ochrony pracy obejmują publikację i dystrybucję **wydawnictw** (ponad 50 tytułów dot. zagadnień prawa pracy, w szczególności przepisów bezpieczeństwa i „dobrych praktyk” służących ograniczaniu i eliminacji zagrożeń zawodowych), promocję ochrony pracy podczas **targów, wystaw i seminariów** tematycznych, a także informowanie i popularyzację za pośrednictwem **strony internetowej** Głównego Inspektoratu Pracy i okręgowych inspektoratów pracy.

Ponadto Główny Inspektor Pracy przyzna w 2010 r.:

- ✓ Nagrodę im. H. Kraheleskiej,
- ✓ Nagrodę dla dziennikarzy,
- ✓ Nagrody związane z Targami „Sawo”.

* * *

W 2010 r. PIP realizować będzie również wiele innych zadań, wynikających bezpośrednio z zapisów ustawowych. Dotyczą one m.in.:

analizowania przyczyn i okoliczności **wypadków przy pracy** (w tym wszystkich wypadków śmiertelnych);

oceny **zgodności wykonania obiektu** z projektem budowlanym;

szkolenia **rzeczoznawców** ds. bezpieczeństwa i higieny pracy i wydawania im stosownych uprawnień;

wydawania i cofania **zezwoleń na wykonywanie pracy lub innego zajęcia zarobkowego przez dziecko** do ukończenia 16 roku życia, na rzecz podmiotu prowadzącego działalność kulturalną, artystyczną, sportową lub reklamową;

kontroli przestrzegania przepisów ustawy o **organizmach genetycznie zmodyfikowanych** oraz przekazywania informacji o stwierdzonych zagrożeniach;

kontroli przestrzegania przepisów ustawy o **produktach biobójczych**;

oceny prawidłowości informacji – składanych do ZUS przez pracodawców – zawierających dane dla ustalenia **składki na ubezpieczenie wypadkowe**.

W ramach rutynowej działalności kontrolnej inspektorzy będą także zwracać uwagę na roboty wykonywane w miejscach ogólnodostępnych, w celu eliminowania **zagrożeń o charakterze publicznym**.

Prowadzone będą kontrole dotyczące **właściwego przygotowania pracowników do pracy** (szkolenia w dziedzinie bhp, badania lekarskie, informowanie pracowników o ryzyku zawodowym).

Działania PIP w roku 2010 (oraz latach następnych) wiązać będą się również z wypełnianiem obowiązków nałożonych na organy nadzoru i kontroli przez unijne **rozporządzenie REACH**. Z uwagi na występowanie chemikaliów w różnych dziedzinach gospodarki i w celu właściwego wypełniania zadań inspektorzy pracy zostaną przeszkoleni w zakresie *nowego podejścia* do nadzoru nad chemikaliami, w tym stosowania w praktyce rozporządzenia REACH oraz klasyfikacji substancji chemicznych w związku z wejściem w życie w 2009 r. europejskiego rozporządzenia GHS.

Stałego nadzoru i kontroli wymagać będzie nadal przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu **wyrobów zawierających azbest** i ich składowaniu. Kontrole realizowane będą w ramach trzydziestoletniego rządowego *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest*, który obowiązuje od 2002 r. Z uwagi na przewidywane zwiększenie intensywności robót związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, konieczne będzie zwiększenie liczby inspektorów pracy specjalizujących się w tej tematyce.

Kontynuowane będą kontrole przestrzegania przepisów dotyczących zatrudniania **osób niepełnosprawnych**, stanowiących grupę pracowników – obok kobiet i młodocianych – podlegającą szczególnej ochronie.

Państwowa Inspekcja Pracy będzie w szczególności:

opiniowała warunki pracy osób niepełnosprawnych zatrudnianych w zakładach ubiegających się o status zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej; posiadających *status*, ale tworzących nowe oddziały lub stanowiska dla osób niepełnosprawnych,
przeprowadzała kontrole w zakładach pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej,
opiniowała stanowiska pracy przystosowywane lub wyposażane dla osób niepełnosprawnych przez pracodawców nie posiadających statusu prowadzącego zakład pracy chronionej lub zakład aktywności zawodowej, a ubiegających się o zwrot kosztów związanych z podjętymi działaniami.

W związku z nałożeniem na PIP, z dniem 1 stycznia 2010 r., nowych zadań wynikających z **ustawy o emeryturach pomostowych** – prowadzone będą także kontrole związane z problematyką prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w ww. ustawie. W świetle nowo przyjętych regulacji w ustawie o PIP, organy inspekcji są uprawnione do nakazania pracodawcy umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Kontynuowane będą kontrole **placówek handlowych** (w tym wielkopowierzchniowych), ze szczególnym zwróceniem uwagi na ocenę stanu przestrzegania prawa pracy w tych sklepach, których pracownicy w poprzednich latach zgłaszali do PIP skargi.

W obszarze **legalności zatrudnienia** podstawowe działania PIP polegać będą na:

1. Kontroli legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich oraz kontroli przestrzegania obowiązku:
 - informowania powiatowych urzędów pracy przez bezrobotnych o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności,
 - opłacania składek na Fundusz Pracy;
2. Kontroli legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców;

3. Ściganiu wykroczeń, o których mowa w art. 119-123 *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.).

Działania kontrolne będą ukierunkowane przede wszystkim na obszary, gdzie praktyki nielegalnego zatrudnienia występują najczęściej, zwłaszcza na dziedziny gospodarki, w których periodycznie następuje wzrost zatrudnienia (np. budownictwo, usługi hotelarskie i gastronomiczne, rolnictwo, handel) oraz na regiony objęte znacznym bezrobociem.

Przy doborze zakładów do kontroli będziemy się kierować informacjami o natężeniu występowania pracy „na czarno” na danym terenie - w szczególności od organizacji i instytucji samorządowych oraz partnerów społecznych.

Kontrole legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców realizowane będą podczas każdej kontroli podmiotu, który powierza wykonywanie pracy cudzoziemcom. Kontrole związane z uzyskaną informacją o nielegalnym zatrudnieniu cudzoziemców będą prowadzone – zależnie od okoliczności – wraz z innymi organami, przede wszystkim z funkcjonariuszami Straży Granicznej lub Policji.

Zapewnienie efektywności i skuteczności działań kontrolnych w omawianym obszarze wymaga rozwijania współpracy z innym organami (Strażą Graniczną, urzędami skarbowymi, ZUS, Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Handlową, inspektoratami nadzoru budowlanego, Inspekcją Transportu Drogowego, Policją), w szczególności w zakresie wymiany informacji o wynikach kontroli, wymiany doświadczeń i informacji o „dobrych praktykach” oraz prowadzenia – możliwie często – wspólnych kontroli z zakresu legalności zatrudnienia.

W 2010 r. będą nadal rozwijane działania profilaktyczne na rzecz upowszechniania znajomości przepisów dotyczących legalności zatrudnienia, zarówno wśród pracodawców i przedsiębiorców, jak i osób, którym podmioty te powierzają wykonywanie pracy zarobkowej (wydawnictwa promocyjne, oddziaływanie za pośrednictwem mediów – przede wszystkim programów lokalnych, prasy regionalnej itp.). Opracowane zostaną broszury informacyjne dla obcokrajowców (w 3-4 językach) - o warunkach zatrudnienia cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Nowo utworzone w okręgowych inspektoratach pracy sekcje legalności zatrudnienia realizować będą również zadania polegające na monitorowaniu

nielegalnego rynku pracy, tj. uzyskiwaniu i analizowaniu informacji o zjawiskach nielegalnej pracy na terenie właściwości okręgu (współpraca z instytucjami samorządowymi) oraz prowadzeniu przed rozpoczęciem kontroli wstępnego rozpoznania, w tym uzyskiwaniu informacji o podmiocie kontrolowanym z rejestrów prowadzonych przez urzędy pracy, danych zgromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek, w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Ze względu na liczne nieprawidłowości ujawniane w czasie dotychczasowych kontroli, kontynuowane będą inspekcje w zakresie przestrzegania przez **agencje zatrudnienia** przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wypełniając zadania **instytucji łącznikowej**, Państwowa Inspekcja Pracy będzie kontynuowała współpracę z urzędami państw członkowskich Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za nadzór nad warunkami pracy i zatrudnienia pracowników. Współpraca będzie polegała między innymi na:

- 1) udzielaniu informacji o warunkach zatrudnienia pracowników skierowanych do wykonywania pracy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej na określony czas, przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) informowaniu o stwierdzonych wykroczeniach przeciwko prawom pracowników skierowanych do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na określony czas przez pracodawcę mającego siedzibę w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej,
- 3) wskazywaniu organu nadzoru nad rynkiem pracy, właściwego do udzielania żądanej informacji.

Realizując ustawowe zadania, okręgowe inspektoraty PIP prowadzić będą, tak jak dotychczas, **rejestrację układów zbiorowych pracy**, poprzedzoną badaniem ich zgodności z prawem, w celu wyeliminowania układów zawierających postanowienia mniej korzystne od powszechnie obowiązujących. Równolegle inspektorzy skontrolują, czy pracodawcy respektują przepisy zawarte w tych źródłach prawa pracy.

Rejestrowane będą także w okręgowych inspektoratach pracy **spory zbiorowe** oraz analizowane ich przyczyny, pod kątem możliwości podjęcia przez PIP ustawowych działań.

Nadal świadczone będzie wszystkim zainteresowanym bezpłatne **poradnictwo prawne**. W ostatnich latach specjaliści PIP udzielali rocznie ponad 1 mln porad – pracownikom, pracodawcom, związkom zawodowym i innym podmiotom.

Jak co roku, przeprowadzona zostanie **ocena wybranych aktów prawnych** dot. ochrony pracy, zwłaszcza pod kątem ich skuteczności i wątpliwości interpretacyjnych oraz stosowania przepisów przez pracodawców zgodnie z intencją ustawodawcy.

Wnioski wykorzystane zostaną w działaniach służących inicjowaniu rozwiązań legislacyjnych oraz przy opiniowaniu projektów aktów prawnych. Mając na uwadze istotne potrzeby w dziedzinie legislacji - PIP współpracować będzie w tym zakresie z właściwymi organami i instytucjami.

Szczególne znaczenie społeczne ma badanie zasadności kierowanych do PIP **skarg pracowniczych**. Ich liczba utrzymuje się na wysokim poziomie, co jest sygnałem niekorzystnej sytuacji w sferze ochrony pracy. Badane będą wszystkie zgłoszone skargi, ze szczególnym zwróceniem uwagi na skargi dotyczące niewykonywania przez pracodawców orzeczeń sądów pracy. Jak już zaznaczono, *kontrole skargowe* stanowią corocznie aż 1/3 ogółu przeprowadzonych przez PIP kontroli.

* * *

Analiza wyników działalności kontrolnej, stanu wypadkowości i założeń Krajowej Strategii BHP na lata 2008-2012 wskazuje na konieczność zastosowania w działaniach kontrolno - nadzorczych praktycznych instrumentów zapewniających realizację jednego z podstawowych celów, jakim jest znaczące ograniczenie liczby wypadków przy pracy. Dotychczasowe, niepokojące obserwacje dotyczące nietrwałości poprawy warunków pracy (zwłaszcza w budownictwie, poprzez „powielanie się” nieprawidłowości np. na różnych kondygnacjach wznoszonych obiektów lub przy pracach powtarzalnych), skłaniają do przyjęcia innych metod działania. Będą to przede wszystkim **krótkotrwałe kontrole, skoncentrowane na**

nieprawidłowościach stwarzających bezpośrednie zagrożenia dla życia lub zdrowia i - zależnie od potrzeb - powtarzane u tego samego pracodawcy w następnych dniach lub tygodniach, w celu wyegzekwowania likwidacji zagrożeń.

W uzasadnionych przypadkach inspektorzy pracy **skorzystają z uprawnienia do wnioskowania o podwyższenie składki** na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek, u którego w czasie dwóch kolejnych kontroli stwierdzono rażące naruszenie przepisów bhp.

*Szczegółowe zestawienie zadań prewencyjno-kontrolnych, przewidzianych do realizacji w 2010 r. w ramach planu koordynowanego centralnie, zawiera **Harmonogram**.*

*W **załączniku nr 1** przedstawiono wykaz tematów realizowanych przez PIP w ramach rutynowej działalności kontrolnej.*

***Załącznik nr 2** zawiera listę zadań własnych okręgowych inspektoratów pracy. Dotyczą one problemów nieujętych w zadaniach koordynowanych centralnie, a mających – według rozpoznania poszczególnych inspektoratów pracy – istotne znaczenie na terenie objętym ich właściwością terytorialną.*

WSPÓŁDZIAŁANIE NA RZECZ OCHRONY PRACY

Osiągnięcie podstawowego celu, jakim jest obniżenie wskaźnika wypadkowości i ogólna poprawa przestrzegania uprawnień pracowniczych wymaga skoordynowanych działań wszystkich podmiotów funkcjonujących w obszarze ochrony pracy. Planujemy zatem doskonalenie i zacieśnianie współpracy, w szczególności z:

ogólnopolskimi organizacjami pracodawców i związków zawodowych. Dotychczasowe doświadczenia potwierdzają dużo większą skuteczność działań prewencyjnych, adresowanych nie do pojedynczych pracodawców lub zatrudnianych przez nich pracowników, lecz do ich organizacji.

organami nadzoru i kontroli warunków pracy.

Szczególna waga będzie nadal przykładana do koordynowania działań, wzajemnego wykorzystania specjalistycznej kadry, wymiany informacji i doświadczeń.

Przy realizacji takich zadań, jak kontrole zakładów o ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zakładów charakteryzujących się największym nasileniem zagrożeń zawodowych, bezpieczeństwa pracy na budowach, bezpieczeństwa pracy w górnictwie, bezpieczeństwa stosowania chemikaliów, w tym przestrzegania rozporządzenia REACH, a także w obszarze *nadzoru rynku* – PIP współdziałać będzie z:

- ✓ Państwową Strażą Pożarną,
- ✓ Państwową Inspekcją Sanitarną,
- ✓ Inspekcją Ochrony Środowiska,
- ✓ Urzędem Dozoru Technicznego,
- ✓ Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego,
- ✓ Wyższym Urzędem Górniczym,
- ✓ Policją,
- ✓ Głównym Inspektoratem Transportu Drogowego,
- ✓ Biurem do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych,
- ✓ Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ✓ Służbą Celną,
- ✓ innymi organami i podmiotami, które swoim zakresem działania obejmują problematykę ochrony pracy,

zgodnie z zakresem kompetencji ww. organów.

Centralnym Instytutem Ochrony Pracy - Państwowym Instytutem Badawczym. Współpraca dotyczyć będzie zwłaszcza problematyki oceny ryzyka zawodowego oraz systemów zarządzania BHP, zagrożeń fizycznych, psychospołecznych czynników ryzyka w środowisku pracy, bezpieczeństwa pracy w budownictwie, a także działań edukacyjnych adresowanych specjalnie do młodych pracowników.

Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi. Współdziałanie obejmie w szczególności problematykę zagrożeń przy ręcznych pracach transportowych, stresu i przeciążenia psychicznego w miejscu pracy oraz wymagań w zakresie przystosowania stanowisk pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

centralnymi organami państwa i agendami działającymi w obszarze rolnictwa, związkami, organizacjami i stowarzyszeniami rolniczymi.

Przedsięwzięcia te prowadzone będą głównie we współdziałaniu z sygnatariuszami *Porozumienia w sprawie współpracy na rzecz poprawy stanu bhp w rolnictwie*.

organami i instytucjami zwalczającymi nielegalną pracę obywateli polskich oraz nielegalną pracę lub działalność cudzoziemców na terytorium RP.

Przy realizacji zadań kontrolnych z zakresu legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej niezbędne będzie współdziałanie Państwowej Inspekcji Pracy z organami i instytucjami, do kompetencji których należy zwalczanie pracy nielegalnej obywateli polskich i cudzoziemców, a także naruszeń przepisów dotyczących pobytu cudzoziemców na terytorium Polski. Obok doskonalenia dotychczasowych, przewidujemy rozwijanie nowych form współpracy. Dotyczy to zwłaszcza kontaktów ze **Strażą Graniczną i Policją** w zakresie zwalczania naruszeń przepisów o cudzoziemcach.

Podniesienie efektywności działań Państwowej Inspekcji Pracy w obszarze kontroli legalności zatrudnienia wymaga ponadto wypracowania nowych form współpracy z **ZUS, KRUS i właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego**.

Konstrukcja Programu działania umożliwi podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych, zgodnie z sygnałami i problemami zgłaszanymi PIP przez organa władzy, w tym Parlamentu i Rządu.

Rozwijane i doskonalone będzie współdziałanie z **Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej**, polegające zwłaszcza na opiniowaniu projektów aktów prawnych, przekazywaniu materiałów o wynikach przeprowadzonych kontroli, a także informacji w zakresie funkcjonowania w praktyce przepisów prawa pracy.

Podobnie jak w latach poprzednich, przedstawiciele PIP wezmą udział – w ramach *dialogu społecznego* - w pracach Zespołów Problemowych Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych, poświęconych problematyce przestrzegania uprawnień pracowniczych, bezpieczeństwa pracy, a także projektom legislacyjnym w zakresie ochrony pracy.

Kontynuowana będzie współpraca z **mediami** – zarówno ogólnopolskimi, jak i lokalnymi – które są ważnym sojusznikiem inspekcji w działaniach na rzecz poprawy przestrzegania prawa pracy.

DZIAŁALNOŚĆ WEWNĄTRZORGANIZACYJNA

W 2010 roku kontynuowane będzie **kształcenie kandydatów na inspektorów pracy** według zmodyfikowanego w 2009 roku programu. Zmiana zakresu i trybu przeprowadzania aplikacji inspektorskiej sprzyjać będzie lepszemu przygotowaniu kandydatów na inspektorów pracy do wykonywania czynności kontrolnych.

Opracowany na rok 2010 **plan szkoleń dla kadry** PIP uwzględnia priorytety urzędu i potrzeby zgłoszone przez jego poszczególne jednostki organizacyjne. Zakres merytoryczny szkoleń obejmie:

wybrane przepisy prawnej ochrony pracy oraz bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;

metodykę kontroli i wykorzystywania uprawnień inspektorskich;

problematykę działalności prewencyjnej, współpracy z partnerami społecznymi oraz z organami nadzoru i kontroli warunków pracy;

psychologię zachowań.

Zajęcia doskonalące wiedzę i umiejętności pracowników Państwowej Inspekcji Pracy prowadzone będą głównie w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu. Ich celem jest doskonalenie warsztatu pracy pracowników, w szczególności inspektorów pracy, w tym zapoznanie z najnowszymi zmianami w przepisach prawa.

Ponadto organizowane będą szkolenia doskonalące, połączone z możliwością specjalizacji, po odbyciu których oraz zdaniu stosownego egzaminu inspektorzy pracy uzyskają tytuł specjalisty, a następnie – w innym trybie – będą mogli ubiegać się o tytuł głównego specjalisty.

Pracownicy PIP będą uczestniczyć w:

szkoleniach *centralnych* – z udziałem przedstawicieli wszystkich jednostek organizacyjnych PIP,

szkoleniach *wewnętrznych* – organizowanych w okręgowych inspektoratach pracy zgodnie z lokalnymi potrzebami (z wykorzystaniem wiedzy uczestników szkoleń realizowanych centralnie),

naradach instruktażowo-szkoleniowych, mających na celu praktyczne przygotowanie do prowadzenia kontroli oraz realizacji zadań prewencyjnych ujętych w rocznym harmonogramie pracy PIP, konferencjach, sympozjach i seminariach.

W celu zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia pracowników kontynuowana będzie współpraca - mająca na celu **pozyskanie wysokiej klasy wykładowców** - z wyższymi uczelniami, instytutami naukowo-badawczymi oraz organami kontroli i nadzoru nad warunkami pracy.

W miarę możliwości budżetowych PIP podejmowane będą działania mające na celu ułatwienie pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poprzez dofinansowywanie kosztów nauki na studiach wyższych i podyplomowych.

Ponadto kontynuowane będą prace związane z wdrożeniem *ścieżki rozwoju zawodowego pracowników PIP*, pozwalającej na osiągnięcie równowagi pomiędzy *celami stanowiska, celami przełożonego* w zakresie szkoleń i *ścieżki kariery zawodowej oraz celami pracownika*.

* * *

W 2010 r. kontynuowane będą prace związane z **informatyzacją PIP**. Obejmą one:

- ✓ przygotowania do budowy platformy komunikacyjnej PIP z funkcją e-usług dla obywateli i przedsiębiorców, w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 7. oś priorytetowa „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji”. Działania podejmowane będą zgodnie z harmonogramem i zakresem prac przewidzianych w podpisanej pre-umowie,
- ✓ utrzymanie i rozbudowę sieci teleinformatycznych PIP (LAN WAN),
- ✓ modernizację i rozbudowę zasobów komputerowych oraz zakupy oprogramowania,
- ✓ przystosowywanie urzędu do obsługi dokumentów w formie elektronicznej,
- ✓ szkolenia informatyczne.

W ramach powyższych działań przewiduje się:

unifikację i przygotowanie pod przyszłe projekty środowiska informatycznego PIP, poprzez wdrożenie usługi katalogowej Active

Directory opartej o serwery Microsoft Windows, w tym zakup serwerów, systemu kopii bezpieczeństwa, licencji i oprogramowania, zakup oprogramowania do kompleksowego zabezpieczenia komputerów PIP przed szkodliwym oprogramowaniem, zakup niezbędnego sprzętu komputerowego, zwłaszcza komputerów przenośnych dla inspektorów pracy (w tym w celu wymiany sprzętu przestarzałego i uszkodzonego w przypadkach, gdy naprawa nie jest opłacalna), wykupienie praw do dalszego aktualizowania baz elementów systemu bezpieczeństwa informatycznego PIP, udział w szkoleniach, spotkaniach i konferencjach o tematyce informatycznej.

Wdrożony zostanie, opracowany we własnym zakresie, **program „Nawigator”** – narzędzie informatyczne wspomagające działalność prewencyjno-kontrolną inspektorów pracy, jednak nadal będą trwały prace nad jego rozbudową – kolejnymi modułami zwiększającymi funkcjonalność.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W 2010 roku Państwowa Inspekcja Pracy będzie realizować dotychczasowe zobowiązania wynikające z przynależności Polski do Unii Europejskiej, w tym również w zakresie wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa i ochrony pracy na lata 2007-2012 przy uwzględnieniu „Wspólnych zasad dla inspekcji pracy w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy” sformułowanych przez Komitet Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC) oraz tzw. *Strategii lizbońskiej* tj. dokumentu, który wyznacza priorytety działania i określa wkład urzędów inspekcji państw członkowskich w realizację strategii.

Członkostwo w **Komitecie Wyższych Inspektorów Pracy** wiąże się z udziałem członków Komitetu – przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy – w posiedzeniach plenarnych Komitetu (dwa spotkania w roku w krajach sprawujących prezydencję w Unii Europejskiej), a także z udziałem wybranych przez kierownictwo urzędu przedstawicieli inspekcji pracy w spotkaniach **Grup Roboczych**

SLIC. W roku 2010 przedstawiciele PIP wezmą udział w spotkaniach następujących grup: Strategii w dziedzinie BHP, *Egzekwowania prawa wspólnotowego* i *Dyrektywy maszynowej*. Ponadto przedstawiciel PIP weźmie udział w przygotowaniu Dnia Tematycznego pn. „Wzmocnienie skuteczności inspekcji pracy w kontekście globalizacji ekonomicznej i społecznej”. Powyższy Dzień Tematyczny będzie częścią 58. spotkania Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy w Bilbao w maju 2010 r. Ponadto pod koniec roku 2010 w Luksemburgu odbędzie się doroczne spotkanie stałych koordynatorów krajowych **Europejskiej sieci wymiany informacji CIRCA**. Baza CIRCA jest narzędziem internetowym służącym do wymiany informacji pomiędzy europejskimi inspekcjami.

Ponadto w 2010 r., w ramach członkostwa w Komitecie Wyższych Inspektorów Pracy, PIP współuczestniczyć będzie w realizacji kolejnej **kampanii SLIC** dot. oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do zagrożeń chemicznych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

Wzorem poprzednich lat Państwowa Inspekcja Pracy zamierza również przystąpić do **Programu wymiany inspektorów pracy** (realizowanego w ramach Komitetu SLIC), który finansowany jest ze środków Komisji Europejskiej.

Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy biorą także udział, na wniosek instytucji krajowych (tzw. instytucji wiodących), w pracach grup roboczych **Rady Unii Europejskiej** w zakresie dyrektywy o środkach ochrony indywidualnej i dyrektywy maszynowej. Dodatkowo uczestniczymy w pracach Grup Współpracy Administracyjnej (ADCO) ds. Dyrektywy maszynowej, ciśnieniowej, dźwigowej i środków ochrony indywidualnej. Najbardziej aktywna jest Grupa Współpracy Administracyjnej (ADCO) ds. środków ochrony indywidualnej.

Kontynuowane będzie współdziałanie z **Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao**. W roku 2010, w porozumieniu z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym (Krajowym Punktem Centralnym Agencji) prowadzona będzie współpraca dotycząca ogólnoeuropejskiej Kampanii nt. bezpiecznej konserwacji i napraw w miejscu pracy, realizowanej pod auspicjami Agencji.

W 2010 r., we współdziałaniu z **Międzynarodową Organizacją Pracy** zakończy się realizacja projektu dotyczącego zwalczania handlu ludźmi i pracy przymusowej. Koordynatorem programu jest włoskie Ministerstwo Równości Szans.

Projekt przewiduje zorganizowanie w Polsce seminarium służącego praktycznej ewaluacji przewodnika po *dobrych praktykach*.

Przedstawiciel Państwowej Inspekcji Pracy uczestniczyć będzie również w pracach grupy roboczej **Międzynarodowego Stowarzyszenia Bezpieczeństwa Socjalnego (ISSA)** opracowującej broszurę informacyjną dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw nt. oceny ryzyka zawodowego.

Rozwijane będzie - z udziałem Ośrodka Szkolenia PIP we Wrocławiu - współdziałanie w ramach międzynarodowej sieci instytutów szkoleniowych w dziedzinie ochrony pracy (**RIIFT**), które trwa już od 2002 roku.

Kontynuowana będzie **współpraca bilateralna** Państwowej Inspekcji Pracy. W związku z przejściem przez polską inspekcję od 1 lipca 2007 roku nowych obowiązków, rozwijana będzie wymiana doświadczeń nt. **kontroli legalności zatrudnienia** z urzędami partnerskimi, które mają już znaczące doświadczenia w tym zakresie – inspekcjami Holandii, Belgii, Francji, Hiszpanii, Norwegii i Włoch. Planuje się także nawiązanie w tym obszarze bliższej współpracy z organami kontroli i nadzoru na Ukrainie odpowiedzialnymi za kwestie walki z nielegalnym zatrudnieniem.

Przedstawiciel urzędu weźmie udział w spotkaniach **Komitetu ekspertów krajowych ds. delegowania pracowników** oraz w pracach Podgrupy tego komitetu ds. rozwoju systemu wymiany informacji. Głównym celem spotkań Komitetu Ekspertów ds. implementacji przedmiotowej dyrektywy jest promocja wymiany informacji, wyjaśnienie pytań i trudności, które mogą powstać w ramach praktycznego stosowania przepisów dotyczących delegowania pracowników. Jest to także okazja, by wymienić się doświadczeniami i dobrymi praktykami, poznać przedstawicieli innych państw i nawiązać kontakty, które pomogą usprawnić współpracę administracyjną pomiędzy państwami członkowskimi dot. stosowania Dyrektywy 96/71/WE.

W dążeniu do stworzenia skutecznego systemu wymiany informacji o **pracownikach delegowanych** w celu świadczenia usług (zgodnie z dyrektywą 96/71/WE) w roku 2010 realizowane będą zawarte w tym zakresie porozumienia dwustronne z Holandią, Belgią, Norwegią i Portugalią. Na rok 2010 planowane jest również negocjowanie i podpisanie porozumienia, obejmującego wymianę informacji z Luksemburgiem, Francją i Hiszpanią. Państwowa Inspekcja Pracy realizować

będzie również **porozumienia w zakresie współpracy i wymiany doświadczeń** z Litwą, Słowacją i Bułgarią.

Na szczeblu okręgowych inspektoratów pracy prowadzona będzie **współpraca przygraniczna** z Czechami, Niemcami, Litwą i Słowacją. W szczególności popularyzowane będą najlepsze praktyki wypracowane we współpracy z inspekcją litewską, takie jak: wymiana wykładowców, spotkania zespołów merytorycznych oraz wykorzystywanie wypróbowanych przez partnera narzędzi prewencyjnych.